

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МОДЕРНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету історії та
міжнародних відносин
доц. Віталій АНДРЕЙКО
«06» червня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ
ІСТОРИЧНОГО ПІЗНАННЯ**

Рівень вищої освіти: **другий (магістерський)**

Галузь знань: **01 Освіта/Педагогіка**

Спеціальність: **014 Середня освіта**

Предметна спеціальність: **014.03 Середня освіта**

(Історія та громадянська освіта)

Освітня програма: **Історія**

Статус дисципліни: **обов'язкова**

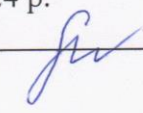
Мова навчання: **українська**

Ужгород – 2024

Робоча програма навчальної дисципліни «**Теоретико-методологічні засади історичного пізнання**» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти 1-ого року навчання, галузі знань **01 Освіта/Педагогіка**, спеціальності **014 Середня освіта, предметної спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)**, освітньої програми «**Історія**» (денна та заочна форми навчання).

Розробник Наталія РАДЧЕНКО, професор кафедри модерної історії України та зарубіжних країн, д.і.н.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри модерної історії України та зарубіжних країн
Протокол № 12 від 25 червня 2024 року
Завідувач кафедри модерної історії України та зарубіжних країн
 доц. Ігор ШНИЦЕР
«__» червня 2024 р.

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин
Протокол № 7 від «28» червня 2024 р.
Голова науково-методичної комісії доц. Світлана МИШКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС: 4	Рік підготовки: 1-й	Рік підготовки: 1-й
Загальна кількість годин: 120		
Кількість модулів: 2	Семестр:	Семестр:
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента – 4	1-й	1-й
	Лекції:	
	20	6
	Практичні (семінарські):	
	16	4
Вид підсумкового контролю: екзамен	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: усний	Самостійна робота:	
	84	110

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою навчальної дисципліни є розширення теоретико-методологічного знання нового покоління вчителів історії, формування у здобувачів вищої освіти системного і цілісного уявлення про основні проблеми методології науки, про специфіку їх постановки і розв'язання в історичних дослідженнях на сучасному етапі, застосування цих знань у викладацькій діяльності. Ця дисципліна посідає особливе місце в становленні професійної підготовки майбутнього вчителя, формує в них системне та цілісне уявлення про основні теорії і методології історичної науки, про специфіку постановки теоретичних питань і їх розв'язання в історичних дослідженнях.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

ЗК 7. Здатність здійснювати дослідження з історії та громадянської освіти, прогнозувати та презентувати отримані результати

ФК 6. Здатність формувати в здобувачів освіти культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності.

ПК 1. Знати і розуміти зміст основних напрямів і шкіл сучасної історичної науки, головних проблем у розвитку історіографії, основні аспекти теоретико-методологічного дискурсу історичних досліджень у просторі конструювання минулого.

ПК 2. Здатність володіти комплексним, інтеграційним, історичним, динамічним, ситуаційним, системним підходами до наукового аналізу, здатність до практичного застосування методів історичного дослідження.

ПК 3. Знати та розуміти методологію дослідження історичного процесу у національному, європейському та світовому контекстах.

ПК 4. Вміти визначати та застосовувати теоретичні поняття, положення, концепції для аналізу й пояснень історичних фактів, явищ, процесів, використовувати комплекс наукових дефініцій для вирішення науково-практичних та професійних завдань.

ПК 7. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі (в т.ч. англomовному), здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Історія», вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Застосовувати знання з психології, педагогіки, історії, історіографії та ін. у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності.	ПРН 01
Демонструвати дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та вміння формувати її в здобувачів освіти	ПРН 06
Використовуючи основні принципи, закони, методики та апарат історичних досліджень, здійснювати історичні дослідження, прогнозувати та презентувати отримані результати.	ПРН 11

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Теоретико-методологічні засади історичного пізнання»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПРН
Ефективно використовувати знання з психології, педагогіки, історії,	ПРН 01

історіографії та інших наук у різних практичних ситуаціях, пов'язаних з освітньою діяльністю; вміння інтегрувати ці знання для створення інноваційних рішень у навчальних процесах та освітніх проєктах. Навички формувати та підтримувати культуру академічної доброчесності серед своїх однолітків та майбутніх здобувачів освіти. Володіння основними принципами, законами, методиками та інструментами історичних досліджень; здатність проводити самостійні історичні дослідження, аналізувати та інтерпретувати історичні дані; вміння прогнозувати наслідки історичних подій та презентувати результати своїх досліджень у наукових і громадських контекстах. Результати відображають комплексний підхід до навчання, орієнтований на розвиток професійних та особистісних якостей студентів, підготовлених до ефективної роботи в освітній сфері та наукових дослідженнях.	ПРН 06 ПРН 11
--	----------------------

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- стандартизовані тести;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- іспит.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання якості знань студентів, в умовах організації навчального процесу за кредитно-модульною системою здійснюється шляхом поточного, модульного, підсумкового семестрового контролю.

Поточний контроль

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті.

Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали.

Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття.
- Аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю.

Модульний контроль

Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять.

Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Підсумковий (семестровий) контроль

Система не передбачає обов'язкового іспиту для всіх студентів. Протягом навчального семестру студенти складають два модульні контролі під час тижнів, вільних від аудиторних занять, їх знання оцінюються у 100-бальній шкалі.

Студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестровий іспит. Семестрові іспити можуть також скласти студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на іспиті здійснюється у 100-бальній шкалі.

Розподіл балів, які отримують студенти

Змістові модулі з дисципліни «Теоретико-методологічні засади історичного пізнання» оцінюються наступним чином:

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
10	10	10	10	10		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T6	T7	T8	T8	T10	50	100
10	10	10	10	10		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні заняття	4	30	4	30
Реферат	2	20	2	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом	6	100	6	100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % усіх завдань;

- в) оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
г) оцінка “незадовільно” ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.
Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

- “5” – 50 балів;
“4” – 40 балів;
“3” – 30 балів;
“2” – 20 балів.

Неявка на МКР – 0 балів.

**Контрольні запитання та завдання:
Варіант модульної контрольної роботи**

1-й рівень.

1. Ретроспективність історичного пізнання дозволяє:

- а) вивчення елементів старого, що зберіглися в наші дні, і реконструкція на їхній основі подій і явищ;
- б) персоніфікувати розвиток історичної думки;
- в) розчленування об'єкта пізнання на відповідні елементи з метою поглибленого вивчення кожного з них;
- г) встановити реальний приріст наукових знань, виявити новизну та оригінальність у трактуванні тих чи інших проблем.

2. Чи є можливим використання у історичному дослідженні нефіксованої інформації:

- а) так;
- б) ні.

3. Три категорії історичних фактів:

- а) об'єктивні факти минулого;
- б) інтерпретація фактів в історичних джерелах;
- в) факти, що наводяться в працях істориків;
- г) історична подія;
- г) історичне явище;
- д) історична побудова.

4. Концепція історичної ментальності постала з

- а) школи Анналів;
- б) книги Е. Саїда "Орієнталізм";
- в) ідей Л. Вінгенштайна;
- г) праць амер. історика Дж.-Р. Стюарта і мексиканського дослідника Л. Гонсалеса-і-Гонсалеса.

2 рівень

- 1. Розкрийте співвідношення понять теорія історії, методологія історії, епістемологія історії, філософія історії.
- 2. Розкрийте культурологічну концепцію А. Тойнбі.

Отже, контрольне завдання поділяється на два рівні складності:

- 1-й рівень представлений тестами, у якому 4 запитань, які оцінюються, 5 балами, а
 - 2-й рівень має два завдання по 15 балів. Отже, сума балів 1-го рівня – 20; 2-го – 30.
- Загальна сума балів – 50.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Три теоретичні питання. Виконання завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді, кожне питання оцінюється від 0 до 33-34 балів.

33-34 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу. 23-32 бали отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу. 37-40 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки. 22-31 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання. 21-12 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми. 0-11 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1.

ТЕМА №1. Вступ. Предмет, об'єкт, методи і принципи курсу.

Предмет і завдання нормативного курсу. Джерельна база, основні навчальні посібники і періодичні видання. Місце і роль методології науки на сучасному етапі суспільного розвитку. Структура наукового дослідження і науково-пізнавального процесу. Види пізнавальної діяльності і типологія знання. Теорія як вища форма наукового знання. Взаємозв'язок гносеології, епістемології і логіки з методологією наукового пізнання. Формування методології науки в самостійну сферу дослідження. Предмет і функції методології історії. Структура предмету методології історії. Вивчення, специфіки об'єкту і предмету історії. Питання класифікації наук. Поняття "історичного". Вивчення "світу духа", специфіки історичного пізнання. Вивчення форм думки, проблем історичного знання. Історіографія як джерело формування методології історії. Теоретико-методологічні основи історичних концепцій, їх еволюція. Спадковість в розвитку методології історії. Поняття "наукових революцій" (Т.Кун). Дискусії про феномен "кризи" в історіографії і його роль в розвитку методології науки. Типологія історіографії.

Тенденції розвитку історіографії – від "первісної" подієвої історії до "філософії" історії (Г.Гегель).

ТЕМА № 2. Основні етапи розвитку історіографії

Генеza історичної науки. Архаїчна міфологія і героїчний епос. Перші спроби міфологічної форми історичної свідомості. Античне світосприйняття: природа і історія. Всесвіт і людина в ньому, суспільство і індивід. Прагматична історія. Середньовічна історіографія: від античного прагматизму до середньовічного провіденціалізму. Відродження і розвиток античних традицій. Від провіденціалізму до раціонального бачення минулого. Історіографія нового часу. Формування наукового підходу до вивчення минулого. Історіографія Просвітництва. Романтизм. Позитивізм. Марксизм. Релігійно-містична філософія історії. Неокантіанство. Модернізм.

ТЕМА № 3. Сучасні тенденції розвитку методології історії

Синтетичний і культурологічний підходи в історіографії. Рух за аналітичну міждисциплінарну історію. Квантифікація у вивченні історії. Відродження нарративу в історіографії і методології історії. Постмодернізм. Співвідношення тенденцій диференціації і інтеграції наукового знання і їх вплив на предмет історичної науки. Поява нових областей історії. Історія повсякденності, усна історія, мікроісторія, тендерна історія, історія ментальності.

ТЕМА № 4. Особливості об'єкта історичного пізнання

Поняття історичного процесу. Відмінності історичного процесу від еволюції живої і неживої природи. Характеристика історичного процесу: історичний простір і історичний час. Концепції історичного часу представників різних методологічних шкіл і течій. Структурні рівні історичного процесу: минуле, теперішнє і майбутнє. Унікальність і повторюваність в історичному процесі, причина обумовленості, закономірність. Загальне і особливе в історії. Проблема альтернативності в історичному розвитку і історичному пізнанні. Типологія історичних явищ. Подія, структура, процес. Їх взаємодії. Поняття цілісності і її трактування представниками різних методологічних течій. Єдність суб'єктивного і об'єктивного в історичному процесі. Суб'єктивність і її види. Роль суб'єкту в історичному процесі. Людська поведінка і мотивація поступків.

Модуль 2.

ТЕМА № 5. Види наукових робіт та їх структура.

Розглядаються питання створення шкільних дослідницьких проєктів. Види проєктів: індивідуальні, колективні. Підготовка наукових рефератів, дослідницьких конкурсних робіт. Проектна методика навчання на уроках історії в школі. Сутність, особливості та інструментарій застосування методу проєктів в процесі організації діяльності учнів на уроках історії.

ТЕМА № 6. Історичне пізнання і його особливості

Можливість наукового пізнання минулого. Наукове пізнання як форма соціального відображення. Ретроспективність історичного пізнання. Етапи історичного пізнання. Специфіка реконструкції об'єкту в історичному пізнанні. Сучасні дискусії навколо проблеми історичного пізнання. Історичне джерело та історичний факт. Онтологічний аспект розгляду історичних джерел як явищ історичної дійсності. Закономірності виникнення і еволюції типів і видів історичних джерел. Суб'єктивно-соціальна і суб'єктивно-індивідуальна природа історичних джерел. Проблема класифікації історичних джерел. Історичне джерело у світлі вчення про інформацію. Історичний факт у концепціях класичного позитивізму. Протиставлення історичного факту природничо-науковому в суб'єктивно-ідеалістичних трактуваннях історичного факту.

ТЕМА № 7. Методи історичного дослідження

Загальнонаукові методи і їх місце в історичному дослідженні. Історичний і логічний методи. Принцип історизму як найважливіший принцип наукового пізнання. Історичний і логічний методи в практиці конкретно-історичних досліджень. Системний підхід і системний аналіз, значення системності в історичних дослідженнях. Проблеми моделювання в історичному дослідженні. Спеціально-наукові методи і їх роль в історичному дослідженні. Історико-генетичний метод. Історико-порівняльний метод. Історико-типологічний метод. Взаємозв'язок одиничного, особливого і всесвітнього в історичному процесі як онтологічна основа історико-типологічного методу. Типологізація як метод наукового пізнання і сутнісного аналізу. Досвід застосування історико-типологічного методу в історичних дослідженнях у вітчизняній і зарубіжній історіографії. Історико-системний метод. Системний метод історичного процесу. Досвід застосування історико-системного методу в конкретно-історичних дослідженнях. Концепції історичного пояснення і розуміння. Види історичних пояснень. Мотиваційні і казуальні моделі пояснення. Спроби побудови інтегральних пояснювальних моделей. Пояснювальні моделі в концепціях "тотальної" історії. Формаційний і цивілізаційний підходи. Формаційний підхід у сучасній зарубіжній історіографії. Концепції цивілізаційного підходу. Сучасний досвід застосування цивілізаційного підходу у вітчизняній і зарубіжній історіографії. Концепції "розуміння" історії. Постмодернізм про розуміння і пояснення історії.

ТЕМА № 8. Типи і рівні історичного знання.

Емпіричне і теоретичне знання. Поняття з'явлення і сутності як основа одержання двох типів історичного знання. Джерельне і позаджерельне знання. Особливості емпіричного рівня історичного пізнання. Логічні основи емпіричного знання. Реконструкція історичної реальності через опис. Науковий опис і ідеографізм. Форми історичного опису. Пояснення як засіб пізнання на теоретичному рівні і як логічна процедура. Види історичних пояснень. Гіпотеза, поняття, теорія як форми вираження знань. Ідея як основне ядро теоретичного знання. Наукова теорія – завершена форма теоретичного, знання. Системність, загальність і логічна несуперечливість – властивості наукової теорії. Дискусії навколо теоретичної історії.

ТЕМА № 9. Роль понять і категорій в історичному дослідженні

Поняття як форма висловлення наукових знань. Взаємозв'язки між обсягом і змістом понять. Класифікація понять. Категорії і їх роль у науці. Типи і рівні категорій. Функції і значення категорій як узагальненого знання і засобу виникнення нового знання. Зміна змісту понять, категоріального апарату в процесі розвитку історичної науки. Проблема пошуку загальної наукової мови в історичному співтоваристві. Сучасні дискусії про основні поняття соціальної (економічної, політичної і культурної) історії. Міждисциплінарний характер історичного знання. Роль історизму в інтерпретації понять і категорій. Роль інтуїції і уяви в процесі нормування, історичного знання. Психологічні і логічні механізми формування інтуїтивного знання. Інтуїтивне і логічне у творчості історика. Гіпотетичний характер інтуїтивного знання.

ТЕМА № 10. Проблема істинності історичного знання.

Критерії істинності. Дискусії про критерії істинності історичного знання. Емпірична верифікація гіпотез. Фальсифікація як перевірка істинності історичного знання через доказ його неправильності. Практика історичного процесу як критерій істинності знання. Проблема цінності і оцінки в історії. Об'єктивна цінність і суб'єктивна оцінка історичного знання.

6.2. Структура навчальної дисципліни

[illegible]

Разом за модуль	60	10	6			44	59		4			55
Разом за семестр	120	20	16			84	120	6	4			110

6.3. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Вступ. Предмет, об'єкт, методи і принципи курсу	2	
2	Основні етапи розвитку історіографії	2	
3	Сучасні тенденції розвитку методології історії	2	
4	Особливості об'єкта історичного пізнання	2	
5	Історичне пізнання і його особливості	2	2
6	Методи історичного дослідження	2	2
7	Типи і рівні історичного знання	2	
8	Роль понять і категорій в історичному дослідженні	2	
Разом		16	

6.4. Самостійна робота

Самостійна робота з курсу «Теоретико-методологічні засади історичного пізнання» містить педагогічно-методичну складову та здійснюється за вибором студента.

Самостійна робота з курсу може бути представлена у вигляді презентації з теми курсу за програмою шкільного курсу історії (10-11 класи) (Див.: Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Історія України. Всесвітня історія. 6 – 11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/Navchalna.programa.2022.WH.HU.6-11.pdf>).

Самостійна робота з курсу може бути представлена студентом у вигляді розробки тестів для поточного або підсумкового контролю за темами, що вивчаються в шкільному курсі історії (10-11 класи). (Див.: Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Історія України. Всесвітня історія. 6 – 11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/Navchalna.programa.2022.WH.HU.6-11.pdf>).

Самостійна робота з курсу може бути представлена студентом у вигляді підготовки конспекту уроку з теми курсу за програмою шкільного курсу історії (10-11 класи) (Див.: Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Історія України. Всесвітня історія. 6 – 11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/Navchalna.programa.2022.WH.HU.6-11.pdf>).

6.5. Індивідуальні завдання

Не передбачені за навчальним планом.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Технічні засоби: ноутбук та проєктор для презентацій.
Обладнання: карта, дошка.
Навчальна платформа Google Meet, Moodle.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Харарі Ю.Н. 21 урок 21-го століття. Київ: BookChef, 2018. 416 с.
2. Грицак Я. Подолати минуле: глобальна історія України. Київ: Портал, 2022. 416 с.
3. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX століття. Київ: Yakaboo Publishing, 2019. 656 с.

Допоміжна література

4. Жулканич Н.М., Радченко Н.М. Теоретичні та методологічні проблеми історичної науки. Методичні рекомендації. Ужгород; УЖНУ, 2023. 29 с.
5. Радченко Н.М., Міщанин В.В. Теорія історії. Навчально-методичний комплекс з навчальної дисципліни для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня спеціальності: 014 Середня освіта, предметної спеціальності: 014.03 Середня освіта. Історія. Ужгород: ПП «Інватор», 2023. 24 с.
6. Снайдер Т. Шлях до несвободи. Росія, Європа, Америка. Львів: Човен, 2020. 392 с.
7. Спільна спадщина. Річ Посполита обох народів в польській і українській історичній думці XIX і XX ст.: колективна монографія / за редакцією В. Тельвака, Л. Лазурко та Павла Серженги. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2019. 380 с.
8. Актуальні проблеми теорії та методики навчання історії: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Запоріжжя, 10 травня 2023 р.) / Запорізький національний університет. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2023. 305 с.
9. Джадт Т. Після війни. Історія Європи після 1945 року. Київ: Наш формат, 2020. 928 с.
10. Мельник О. "Вони повірили в мене, а я повірив у них" (особливості наукової школи М.Ковальського). Український історичний журнал. 2019. № 1. С. 137-165.
11. Сергієнко В. "Офіційна історія" для нації без держави: "Ілюстрована історія України" Михайла Грушевського. Український археографічний щорічник. Нова серія. Випуск 23-24 (2020). С. 397-414.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Освіта-UA (освітній портал). URL: <http://osvita-ua.net/>
2. Теорія історії та історіософія. URL: https://keui.files.wordpress.com/2011/01/14_rusen.pdf
3. Histor!ans. URL: <https://www.historians.in.ua/index.php/en/pro-nas>.

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)